

11. השאלה מודלית - Model Interchange

השאלה זמנית של צליל (אקורד) מסולם מינורי לסולם מז'ורי..או ממודוס מסויים למודוס אחר. (קשה למצא מצבים שבהם בוצעה השאלה זמנית של אקורד מז'ורי לאקורד מינורי אך השאלה זו תיתכן). מדובר בהשאלה של צליל אחד מתוך האקורד בלבד. השאלה זו יכולה להתבצע על צליל הטרצה או צליל הספטימה.. אינה יעילה בצליל הקווינטה ואסורה בצליל הבס כי זה יגרום לשינוי האקורד.

להלן החוקים:

1. השאלה מודלית מתרחשת כתוצאה מהשאלת צליל או האקורד כולו מסולם אחד לסולם אחר אך בתנאי ששני הסולמות בעלי שורש זהה. כלומר, השאלה מודלית ניתן לבצע רק בין שני סולמות מקבילים כדוגמא השאלה מדו מינור לדו מז'ור.
2. השאלה מודלית זו יכולה להתבצע כאמור על דרגה שלישית שישית או שביעית.
3. השאלה מודלית אפקטיבית ביותר כאשר הטונליות הראשית היא מז'ורית והאקורדים שאולים ממינור מקביל.
4. ניתן לבצע השאלה מודלית גם בין סולם מינורי אחד למשנהו ואף בין המודוסים השונים לבין עצמם.
5. בתוך התחום הנרחב של אפשרויות ההשאלה מהמינור למז'ור, בולטת קבוצת האקורדים השאולים מהסולם המלודי מינור דומיננטי.. זה למעשה המודוס החמישי של המינור המלודי.
6. המשותף לאקורדים אלו:
 א. צליל הסולם $b^{\wedge}$ מופיע בצליל אקורד (3,5,7).
 ב. נשמרת הטרצה המז'ורית של הסולם הראשי _ ולכן חייבים לבצע את ההשאלה מהשורש של הסולם) לדוגמא דו מז'ור שהשישית והשביעית מונמכות ויוצרות למעשה דו מינור מלודי.
 (melodic minor Dominant)

להלן דוגמא של השאלה מודלית מסולם דו מינור לתוך סולם דו מז'ור:

השאלה מודלית - מסולם דו מינור לסולם דו מז'ור.

במקרה זה מתבצעת השאלה של הצליל מי במול ולמעשה שאולים את אקורד דו מינור

הערות:

1. בטרצה פיקארדית הסיום הנו מז'ורי.
2. ניתן לבצע פעילות זו בכל האקורדים המשותפים 3,6,7. (מזוהה באדום)
3. חוק **שחשוב לסמן** בכל סוגי המוזיקה לרבות המוזיקה הקלאסית **$b7 \gg 3$ ו- $b7 \gg 3$**
4. בעיבוד עדיף תמיד לותר על הקווינטה:
 - הבס - נותן אינדקציה על הטוניקה של הסולם.
 - הטרצה - אומרת באם האקורד מז'ורי או מינורי
 - הספטימה אומרת באם מדובר במז'ור גדול בעל ספטימה גדולה או מז'ור קטן בעל ספטימה קטנה.
 - לעומת זאת הקווינטה אינה אומרת דבר וניתן לותר עליה בעיבוד..
5. כאשר כותבים עיבוד לשיר – יש לציין כבר בתחילת כתיבת העיבוד מה הולך להיות ה-A ומה הולך להיות ה-B דבר זה יחסוך המון עבודה של עיבוד בהמשך הדרך.
6. יש להכין קטע קטן אפילו של שתי תיבות כדי שכבר נוכל להיות בתמונה של העבודה של הסמסטר.